

реагувати на будь-які кризові ситуації. Також він здійснює операції на міжбанківському ринку для забезпечення достатнього рівня ліквідності банків. Це дозволяє підтримувати безперервність фінансових операцій та безпеку розрахунків. Крім того, НБУ сам є оператором і розрахунковим банком державної Системи електронних платежів (СЕП) для забезпечення розрахунків банків та їхніх клієнтів у гривні в межах України. СЕП забезпечує високий рівень безпеки і надійності переказу коштів між банками.

Інновації та цифровізація платіжної системи є одним із ключових напрямів розвитку фінансової системи України. Швидкий розвиток цифрових технологій відкриває нові можливості для забезпечення зручності, безпеки та ефективності платіжних операцій. Національний банк України (НБУ) відіграє важливу роль у підтримці та впровадженні цих змін, сприяючи створенню сучасної, конкурентоспроможної та прозорої платіжної системи. Одним з важливих ініціатив у сфері цифровізації платіжної системи є розробка концепції цифрової гривні – національної цифрової валюти, яка дозволить проводити розрахунки в цифровій формі без необхідності використання фізичних банкнот [3]. Цей проект має на меті створення нового формату грошових розрахунків, що є безпечним, прозорим і доступним для населення.

Отже, НБУ відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та безпеки платіжних систем в Україні. Його діяльність спрямована на створення умов для розвитку економіки, захист інтересів споживачів фінансових послуг та підтримку довіри до національної валюти. У сучасних умовах НБУ продовжує адаптувати свої інструменти та підходи до нових викликів, щоб забезпечити ефективне функціонування платіжних систем в інтересах економіки країни.

Література

1. Вовченко О.С. Напрями розвитку платіжних систем в Україні в умовах європейської інтеграції. *Економічний вісник Дніпропетровської політехніки*. 2022. №4 (80). С. 49-56.
2. Національний банк України. Оверсайт інфраструктур фінансового ринку. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/oversite>.
3. Електронна гривня: навіщо вона потрібна та чи замінить звичайні гроші. URL: <https://biz.censor.net/r3477966>.

УДК 336.71:339.727.22

Худолій Юлія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Бабець Валентина Андріївна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

ВПЛИВ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА БАНКІВСЬКУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ

Глобалізаційні процеси активно поширюються на всі сфери життя України, особливо відчутним є вплив на банківську систему. Про це свідчить зростання кількості банків з іноземним капіталом, а саме їх частки у загальних показниках фінансової діяльності. Погоджучись з думкою К.С. Малько, можемо сказати, що іноземний капітал – це форма капіталу, що знаходиться в русі і вкладається іноземними інвесторами в господарську діяльність країни-реципієнта з метою найбільш ефективного використання капіталу, отримання максимального прибутку [1].

Однією з найпоширеніших причин активного входження іноземного капіталу на українські ринки, особливо у банківську систему, є можливість отримати високі прибутки, які часто недооцінені інвесторами. Також важливу роль відіграють можливості інвестування у перспективні галузі та швидке зростання якості та варіативності спектру послуг, які надаються. Саме тому в Україні спостерігається значна частка банків з іноземним капіталом. За Законом України «Про банки і банківську діяльність» дане поняття розкривається так: «банк з іноземним капіталом – банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10 відсотків» [2].

Як вже було зазначено, іноземний капітал має потужний вплив на функціонування банківської системи України, але не завжди він матиме лише бажані наслідки. Розглянемо у таблиці 1 позитивні та негативні аспекти його впливу.

Таблиця 1

Позитивні та негативні аспекти впливу іноземного капіталу на банківську систему України

Позитивні аспекти	Негативні аспекти
Імплементация високоякісних новітніх технологій та методів банківської діяльності	Зменшення стійкості національної валюти за рахунок активізації використання іноземних валют
Збільшення доходності банківської системи та підвищення її ефективності	Збільшення впливу на банківський сектор різного виду криз у країнах, які є інвесторами
Активізація процесу реформування банківського сектору	Ризик монополізації ринку іноземними банками

Наповнення національної економіки доступними кредитними ресурсами	Загроза ускладнення банківського нагляду
Збільшення варіативності спектру банківських послуг	Висока імовірність посилення суперечностей між міжнародними стандартами та національними інтересами
Активізація конкуренції у сфері банківської діяльності	Постання ризику банкрутства національних банків
Підвищення якості обслуговування клієнтів	Активізація відпливу капіталу за кордон та в офшорні зони
Насичення закордонними інвестиціями національної економіки у різних сферах	Зменшення незалежності у сфері грошово-кредитної політики
Перетворення системи на більш «прозору»	Підвищення рівня залежності від ефективності роботи інвесторів
Збільшення обізнаності та підвищення кваліфікаційного рівня банківських працівників	Зростання загроз кібератак

Джерело: [3; 4].

Для аналізу залучення іноземного капіталу в українську банківську систему візьмемо до уваги банки, в яких частка капіталу, яка належить хоча б одному іноземному інвестору, становить не менше 10%, що відповідає чинному законодавству України (табл. 2) [2].

Таблиця 2

Динаміка кількості банківських установ з іноземним капіталом в загальній кількості банків на території України, 2019-2024 роки

Роки	Кількість діючих банків всього	Кількість банків іноземним капіталом	Частка у загальній кількості, %	Кількість банків 100% іноземним капіталом	Частка у загальній кількості, %
2019	77	37	48,1	23	29,87
2020	75	35	46,7	23	30,67
2021	74	33	44,6	23	31,08
2022	71	33	46,5	23	32,39
2023	67	30	44,8	22	32,84
2024	63	27	42,9	19	30,16

Джерело: [5].

Отже, проаналізувавши дану таблицю, можемо зробити висновки, що існує загальна тенденція до зменшення кількості банків, у т.ч. з іноземним капіталом, на це впливає як напружена економічна ситуація в країні, так і цифровізація банківського сектору. Проте важливо зазначити, що чисельність банків з іноземним капіталом має велику частку – 42,9% (з них більшість зі 100% іноземним капіталом), що означає присутність значної кількості іноземного капіталу у банківській системі України, що, у свою чергу, має неабиякий вплив на функціонування даного сектору економіки.

Література

1. Малько К. С. Іноземний капітал: його сутність та функції. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 9. С. 9-13.
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
3. Іваніцька М. О., Драган О.О. Іноземний капітал у банківській системі України. *Наукові пошуки молоді у XXI столітті*: матеріали наук.-практ. конф. магістрантів, м. Біла церква, 18 лист. 2021 р. Біла Церква, 2021. С. 32–34.
4. Гой Ю. Ю., Теребух М. І. Діяльність банків з іноземним капіталом в Україні. *Комплексний підхід до модернізації науки: методи, моделі та мультидисциплінарність*: матеріали I Міжнар. наук. конф., м. Вінниця, 19 лист. 2021 р. Вінниця, 2021. Т. 1. С. 42–44.
5. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
6. Худолій Ю. С. Особливості сучасної концепції управління капіталізацією банків в Україні. *Економіка і регіон*. 2015. № 4. С. 129-134.
7. Онищенко В.О., Довгаль Ю.С., Савченко Т.В. Дослідження впливу грошово-кредитної політики на макроекономічну спроможність країни. *Вісник Української академії банківської справи*. 2011. №2. С. 7–12.
8. Yehorycheva S., Hlushko A., Khudolii Y. Issue of Ukrainian financial sector information security. *Development Management*. 2023. Vol. 21. No. 4. P. 45–52.
9. Onyshchenko S., Maslii O. Risks and threats in the context of digitalization: the security aspect. II International Scientific Conference Development of Socio-Economic Systems in a Global Competitive Environment: Conference Proceedings, May 24th, 2019. Le Mans, France. Pp. 54–56.